

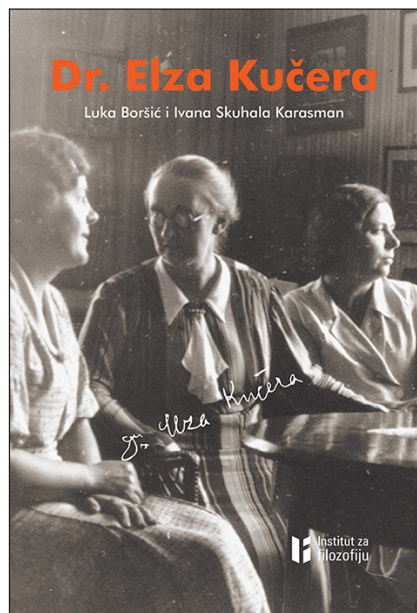
Prikaz knjige

Luka Boršić, Ivana Skuhala Karasman

Dr. Elza KučeraZagreb, Institut za filozofiju, 2022., 227 str.,
format 21 × 14,5 cm, meki uvez

Ova knjiga opširan je životopis dr. Elze Kučere (Vinkovci, 22. 10. 1883. – Zagreb, 22. 6. 1972.), a donosi nam uvid u razne aspekte njezina obiteljskog života te rada i djelovanja koje su autori obradili s dosta detalja, koliko im je prostor u knjizi dopuštao. S obzirom na opseg građe koju su morali obraditi i sintetizirati, obavili su golem posao. Stekao sam dojam da bi se o dr. Elzi Kučeri moglo reći i puno više jer je njezin samozatajan, a istovremeno bogat (ne u smislu novčanog bogatstva) život imao toliko faceta o kojima bi se dalo napisati i više članaka i knjiga, uključujući, uz stručne, i one koje spadaju u lijepu književnost, bilo da se radi o pripovijetkama, kazališnim djelima ili filmskim i TV scenarijima.

Elza Kučera rođena je kao jedinica u prvom braku svog oca dr. Otona Kučere, poznatog matematičara, fizičara i astronoma. Elzina majka preminula je kad je Elzi bilo sedam godina, taj gubitak je za Elzu bio bolan, što se može dobro vidjeti u njezinim književnim djelima. U drugom očevu braku rođene su Elzine dvije polusestre Mara i Nevenka i polubrat Vlaho. S polusestrama i polubratom, dok su bili mladi, Elza se dobro slagala, no kad su odrasli, zbog njihova neodgovornog ponašanja i zaduživanja, da zaštiti sebe i obudovjelog oca, zahladila je odnose. Elza je i s maćehom, s kojom se inače dobro slagala i pomagala joj puno u kući i brizi oko djece (maćeha je pobolijevala i imala česte moždane udare), zahladila odnose zbog njezina neodgovornog ponašanja. O ocu se Elza brinula sve do njegovog smr-

ti. Sama Elza živjela je vrlo skromno, odabrala je da se neće udavati niti imati djece kako bi se neometano mogla posvetiti znanosti, no to ne znači da nije voljela ljude, dapače.

Osnovnu školu Elza je završila u Bakru, a potom je pohađala Ženski licej u Zagrebu. Po završetku Liceja studirala je najprije u Beču, zatim u Zagrebu te u Zürichu, gdje je i doktorirala filozofiju 1909. Po povratku u Zagreb iste godine zaposlila se u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, gdje je radila sve do umirovljenja 1944. godine. Poslom u knjižnici Elza Kučera osigurala si je skroman, ali i stalan izvor prihoda i financijsku neovisnost.

Teško je sažeti mnoštvo interesa i aktivnosti u koje je Elza bila uključena. Možemo reći da je imala dvije profesije, knjižničarstvo od kojeg je živjela sve do umirovljenja te eksperimentalnu psihologiju u bavljenje kojom je investirala vlastita sredstva i kojoj je ostala

posvećena i nakon umirovljenja, sve do kraja života, dok su joj to njezine umne sposobnosti i zdravlje dopuštali. Zanimanje za filozofiju također je trajno sačuvala te je i u tom području bila aktivna.

S obzirom na ograničenja koje je društvo tada postavljalo ženama, Elzi ništa što je postigla u životu nije došlo jednostavno, za sve se morala izboriti. Prva je Hrvatica koja je doktorirala filozofiju, prva je eksperimentalna psihologinja kod nas, prva žena knjižničarka, ujedno i prva žena državni službenik u Hrvatskoj. Sve je to postigla samozatajno, vlastitom pameću i trudom, bez ikakvog ekshibicionizma i agresivnosti koje danas počesto vidamo i srećemo i koji su, izgleda, sami sebi svrhom (otprilike: što više galame i šarenila, to veća učinkovitost i “uspjeh”).

Uz predani rad u knjižnici i eksperimentalnoj psihologiji, Elza je s drugim fakultetski obrazovanim ženama i kolegama organizirala kulturne manifestacije, predavanja, seminare, tribine, pokretala stručne časopise te strukovna udruženja kojima je unaprjeđivan položaj žena u društvu, ali i popravljan i unaprjeđivan položaj ljudi zaposlenih u knjižničarstvu i u području psihologije. Valja napomenuti da, baveći se eksperimentalnom psihologijom, Elza Kučera nije zanemarila ni praktičnu primjenu psihologije pa je tako prevela i za naše prilike adaptirala Binet-Simonovu ljestvicu inteligencije.

Elza Kučera pisala je znanstvene i stručne knjige i članke te razvila golemu koresponden-

ciju. S velikim se brojem ljudi družila i održavala kontakte. Nešto je od toga objavljeno, najveći dio nije objavljen jer je u svojoj pedantnosti Elza Kučera nastojala sve napisano do kraja dotjerati. Pisana ostavština Elze Kučere čuva se u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici.

Autori pri kraju knjige donose tri dodatka:

1. Kratak izbor iz proze i poezije Elze Kučere
2. Izbor iz Kučerinih knjižničarskih zapisa
3. Kučerin neobjavljen tekst “Karakteristika mišljenja i htijenja u vidu eksperimentalnog istraživanja”.

Iza toga dolazi popis radova Elze Kučere koji obuhvaća njezine:

- radove iz područja knjižničarstva
- radove iz područja filozofije i psihologije
- literarne i biografske radove
- prijevode.

Na samom kraju nalazi se opširna bibliografija koja sadrži radove o Elzi Kučeri te ostale radove kojima su se autori koristili pri pisanju knjige.

Knjiga sadrži i kazalo važnijih imena i pojmova koji se nalaze u knjizi.

Ukupno knjiga ima 227 stranica vrlo čitljivog teksta pa preporučujem da je posudite ili kupite i pročitate.

Viktor Božičević